

איזו מדינת ישראל את/ה רוצה? 22 שנים לרצח יצחק רבין

אם רק נדע איך להגיע – מערך חינוכי לכיתות ד-ו

מבוא:

השנה נציין שבעים שנים להקמת מדינת ישראל ועשרים ושתיים שנים לרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין.

שתי נקודות ציון אלה בלוח השנה הישראלי מזמנות עיסוק והתבוננות במדינת ישראל ובחברה הישראלית, משום שהן מציבות סוגיות כבדות משקל הנוגעות למאפיינים הבולטים של החברה הישראלית ומעלות שאלות הנוגעות לעתיד המדינה.

משטר דמוקרטי מבוסס על ההנחה כי העם הוא שותף אקטיבי בעיצוב החיים הציבוריים, ולנו כאזרחים במשטר דמוקרטי, יש זכות להביע דעה וחובה להשפיע. מערך הפעילות המוצע מלווה בכרזה והוא מיועד לתלמידי כיתות ד'-ו'. הפעילות פותחת דיון בדמותו של יצחק רבין כילד וכנער, שפעל מתוך תחושת מעורבות ומתוך מסירות לחזון הציוני ולמדינת ישראל. כמו כן הפעילות מאפשרת לתלמידים לעסוק בשאלת דמותה של המדינה בזיקה לחזונם האישי.

למורה, מערך הפעילות שלפניך המיועד לתלמידי ד'-ו', מלווה בכרזה "אם רק נדע איך להגיע". לפניך מערך מודולרי הכולל חמישה חלקים. מומלץ לבחור את החלקים המתאימים למאפייני הכיתה ולזמן העומד לרשותך. בחירת מהלך ההפעלה נתונה לשיקול דעתך: אפשר לבחור באחת או שתיים מהפעילויות ביום הזיכרון עצמו (לדוגמה, חלק א' וחלק ב') ואת יתר הפעילויות לפרוס על פני השנה כולה, בעיקר לקראת יום העצמאות השבעים למדינת ישראל. בכל מקרה חשוב שלא לוותר על חלק ב' שהוא לב הפעילות.

המערך מורכב מחמישה חלקים:

- חלק א' – עיסוק בדמותו של יצחק רבין הילד והנער
- חלק ב' – מדרש כרזה שעוצבה לציון 22 שניה לרצח רבין
- חלק ג' – עיצוב חזון אישי הנוגע לעתידה של מדינת ישראל
- חלק ד' – פעילות להרחבה: בין עמדות למעשים
- חלק ה' – העתיד בידיים שלנו: מימוש החזון

מטרות

- התלמידים יכירו את קורות חייו של יצחק רבין כילד וכנער.
- התלמידים יזהו את האתגרים העיקריים העומדים בפני מדינת ישראל.
- התלמידים ידונו בכרזה שעוצבה לציון יום הזיכרון ה-22 לרצח יצחק רבין.
- התלמידים ינסחו חזון אישי הנוגע לדמותה הרצויה של מדינת ישראל.
- להרחבה ולהעשרה: התלמידים יבררו את הפער בין נקיטת עמדה לבין עשייה וידונו בחשיבותה של מעורבות אזרחית.

עזרים

- מקרן ומחשב מחובר לאינטרנט
- תמונות מילדותו ומנעוריו של יצחק רבין (נספח א')
- כרטיסיות מידע (נספח ב')
- כרטיסיות עם ציטוטים מדבריו של יצחק רבין (נספח ג')
- אמרות עמדות מול מעשים (נספח ד')
- עותקים של הכרזה כמספר תלמידי הכיתה (מצורף בקובץ PDF)
- פסקה שכתב ד"ר סוס מצולמת כמספר תלמידי הכיתה (נספח ה')

חלק א - פתיחה

משך הפעילות: 15-20 דקות

- נאמר לתלמידים: לפני 22 שנים ב"ב בחשון תשנ"ו, 4.11.1995, נרצח ראש הממשלה ושר הביטחון יצחק רבין בסיומה של עצרת תמיכה בתהליך השלום שאותו קידם. יצחק רבין נורה על ידי מתנקש יהודי שהתנגד לדרכו המדינית. חייו של יצחק רבין היו שזורים בתולדות מדינת ישראל. בדקות הקרובות נצפה בסרטון קצר המתאר את חייו ואת מותו של יצחק רבין. לפניך שתי חלופות: סרטון אנימציה (אורכו כשלוש דקות) – https://il.brainpop.com/category_9/subcategory_363/subjects_2834 או הסרטון "יצחק רבין, חייו ומותו" (כשש וחצי דקות) - <https://www.youtube.com/watch?v=kRBs9x2kj8U>
- נדון: מי היה יצחק רבין? היכן נולד? היכן גדל? אלו תפקידים מילא? כיצד הגיע למלא תפקידים חשובים כל-כך?
- נסכם: יצחק רבין נולד בירושלים בשנת 1922 ומילא שורה ארוכה של תפקידים בזירה הציבורית: מפקד בפלמ"ח, רמטכ"ל, שגריר ישראל בארה"ב, חבר כנסת, שר וראש ממשלה. בשנת 1997, כשנתיים לאחר הירצחו, חוקקה הכנסת חוק הקובע כי

- מדי שנה בי"ב בחשוון תציין מדינת ישראל את יום הזיכרון ליצחק רבין באמצעות פעילויות העוסקות בדמותו ובחשיבות השמירה על הדמוקרטיה בחברה הישראלית.
- נציג תמונות של יצחק רבין הנער (נספח א') ונשאל:
 - מה אתם רואים בתמונות?
 - מתי לדעתכם הן צולמו? על פי מה עניתם? (ניתן להפנות את תשומת הלב לכך שהתמונות בשחור לבן, לסגנון הלבוש וכו').
 - בני כמה נראים לכם המצולמים?
 - נספר לתלמידים: התמונה התחתונה צולמה בשנת 1936, לפני 81 שנים. המצולמים כאן הם נערים כבני 14. רבין וחבריו מצולמים כאן במהלך תורנות מטבח בבית הספר שלהם בקיבוץ גבעת השלושה.
 - נסביר כי כעת נשמע חמש עובדות חשובות על יצחק רבין הילד והנער.
 - נבחר מראש חמישה תלמידים ונפקיד בידי כל אחד מהם כרטיסיית מידע על יצחק רבין (נספח ב'). הכרטיסיות ממוספרות מאחד עד חמש על פי סדר כרונולוגי. ננחה את התלמידים לקרוא את הכרטיסיות שבידיהם לפי הסדר. מומלץ לבחור מראש תלמידים שאינם מתביישים לקרוא בפני חבריהם.
 - נדון: מה למדנו מהמידע שבכרטיסיות? איזה ילד היה לדעתכם יצחק רבין? במה התבלט כנער?
 - נאמר: מדינת ישראל הוקמה ב- 1948, 26 שנה לאחר הולדת יצחק רבין זכינו למדינה עצמאית וריבונית משלנו. למעשה, כל שנות הילדות והתבגרות של יצחק עברו בארץ ישראל המנדטורית, שהייתה תחת שלטון בריטי.
 - נשאל: מה אתם יודעים על הרקע להקמת המדינה?
 - נקשיב לתשובות ונסכם: כדי שנכיר את הרקע להקמת מדינת ישראל, שהשנה אנו מציינים שבעים שנה להקמתה, נצפה בסרטון הבא - כך נבין היטב את ההישג העצום בהקמת מדינת ישראל ואת דמותו של יצחק רבין כנער וכבחור צעיר. מומלץ מאוד להקרין סרטון (שאורכו כ-5 דקות) הממחיש את הרקע להקמת המדינה. [/https://il.brainpop.com/he/category_9/subcategory_149/subjects_4433](https://il.brainpop.com/he/category_9/subcategory_149/subjects_4433)
 - נשאל: מה דעתכם על הבחירה של יצחק רבין לזנוח את חלומו האישי ללמוד הנדסת מים ולהתגייס לטובת הכלל, לטובת החברה היהודית בארץ ישראל?
 - נאמר: יצחק רבין העיד על עצמו שהיה לו חשוב לפעול לטובת הכלל, לטובת הציבור. היה לו חשוב להיות משפיע, מעורב, לתרום. לטענתו הוא ספג את האווירה הזאת בבית.

- נבחר שני תלמידים ונבקש מכל אחד מהם לקרוא ציטוט מדבריו של יצחק רבין (נספח ג'). מומלץ לבחור מראש תלמידים שאינם מתביישים לקרוא בפני חבריהם.
- נאמר: הציטוט האחרון ששמענו מלמד אותנו שרבין, כמו כל צבר שגדל בישראל, חש שהוא "חלק ממשהו גדול" מפרויקט חשוב ועל כן הוא חש מחויב וחייב להיות מעורב.
- נשאל: מהו אותו "משהו גדול" שיצחק רבין מדבר עליו?
- נקשיב לתשובות ונאמר: כצבר, כילד וכנער שנולד בארץ וחי בה, יצחק רבין חש מחויב להקמת מדינת ישראל, בית לעם היהודי, מדינה יהודית ודמוקרטית, שיאו של החלום הציוני – חלום השיבה של העם היהודי לארצו, בנייה של מדינה שתיטיב עם העם.
- נשאל: האם גם אתם, כצברים שנולדו כאן או כישראלים שגדלו כאן, חשים מעורבים ביחס למה שקורה במדינה ובחברה? האם אתם מרגישים מחויבים למה שקורה או יקרה בחברה או במדינה?
- נקשיב לתשובות ונאמר: המילה דמוקרטיה היא חיבור של שתי מילים: דמוס + קרטוס ופירושה שלטון העם. המשטר הדמוקרטי אמור להתבסס על מעורבותנו כאזרחים ועל האחריות שלנו כלפי המדינה. זהו אחד ההבדלים המשמעותיים בין משטר דמוקרטי, כפי שמתקיים כאן, לבין משטר דיקטטורי, שבו האזרחים (הנתינים) כפופים להוראות השליט ואין להם מקום ולא יכולת להשפיע.
- נאמר: אנו חיים במדינה שהיא רק בת 70 שנה, ועם זאת כבר השגנו הישגים רבים כל כך, ולצידם אנחנו מתמודדים עם לא מעט אתגרים, שאלות, בעיות.
- **נדון:** עם אלו אתגרים, שאלות ובעיות מתמודדת החברה הישראלית לדעתכם? (בעיות ביטחון, חוסר במתקנים לספורט, תאונות דרכים, אלימות, צפיפות בבתי חולים, פקקים בכבישים, צפיפות בכיתות לימוד וכד')

למורה, במקום שאלה ישירה מומלץ להעלות את האתגרים באמצעות משחק עמודו: כל תלמיד שזורקים אליו את הכדור וקוראים בשמו צריך לציין אתגר, או לחילופין, באמצעות 'פלונטר' כדור צמר – כל תלמיד שזורקים אליו את כדור הצמר צריך לציין אתגר, ולהעביר את כדור הצמר הלאה – כך שיווצר פלונטר.

- נאסוף את התשובות ונאמר: החברה הישראלית היא חברה מורכבת ומגוונת: לכל אחת מהקבוצות המרכיבות את הפסיפס הישראלי יש עמדות, תפיסות וציפיות שונות ביחס למדינת ישראל ולחברה הישראלית. ניתן לומר שרוב הקבוצות מסתכלות באופן שונה על המציאות במדינת ישראל ומזהות אתגרים שונים.

ביום הזיכרון לרצח יצחק רבין חשוב להדגיש את הצורך להכיר את הדעות השונות של הזולת, להקשיב להן, לנסות ללמוד וגם אם בכל זאת לא מסכימים, להמשיך ולחפש את המשותף. נעשה זאת בעזרת הכרזה הבאה.

חלק ב' – מדרש כרזה שעוצבה לציון 22 שנים לרצח יצחק רבין

משך הפעילות: 20-30 דקות

- נציג את הכרזה באמצעות מקרן או באמצעות תלייתה במרכז הכיתה וינהל דיון בשאלות הבאות:
 - מה רואים בכרזה?
 - באלו צבעים וצורות בחרה היוצרת להשתמש?
 - מה ההבדל בין המגן דוד המוצג בכרזה לבין המגן דוד המוכר לנו? (נספח ד')
 - מהי לדעתכם משמעותו של המבוך?
 - מה המשותף לכל מי שהולך במבוך? מהי המסגרת המשותפת לכל הצועדים במבוך?
 - מה המשמעות של המגן דוד כמסגרת?
 - את מי ואת מה מייצגים לדעתכם הקודקודים של המגן דוד?
 - מה לדעתכם הרעיון העומד מאחורי הכרזה?
 - איזה מסר מעבירה הכרזה ביחס להווה וביחס לעתיד של החברה הישראלית?
 - מה מקומנו כבני הדור הצעיר במימוש המסר שמעבירה הכרזה?
 - נסו לנסח את הקשר בין הכרזה לבין יום הזיכרון ליצחק רבין.
 - הילה שפר-חזן מעצבת הכרזה תיארה במילים הבאות את מה שהביא אותה לעצב את הכרזה הנוכחית:

ידוע לי שיצחק רבין ז"ל פעל רבות לביסוס השותפות האזרחית במדינת ישראל ולקידום השלום.

בכרזה שעיצבתי המגן הדוד מסמל את הלאומיות, והמבוך שבתוכו מסמל את ריבוי הדרכים האפשריות לפתרון בעיה אחת. כמו בכל מסע אין רק דרך אחת נכונה, יש דרכים רבות המבטאות השקפות ונקודות מבט שונות, ואם נשכיל להבין את הדומה והשונה בינינו, אני מאמינה שנצליח לסלול יחד את הדרך לסולידריות חברתית.

- נדון:
 - מה אתם חושבים על דבריה של המעצבת? האם אתם מסכימים עם האמירה שלה שיש דרכים רבות לפיתרון הבעיות?
 - בעקבות הדברים הקודמים, כיצד הייתם משלימים את המשפט "אם רק נדע איך להגיע..."?
- נסכם חלק זה: ביום הזיכרון ליצחק רבין, ובפרט השנה שבה אנו מציינים גם יום הולדת שבעים למדינת ישראל, חשוב שנשוחח על אודות החברה הישראלית. באחד

מנאומיו אמר יצחק רבין (אפשר להקרין את הפסקה הבאה או לרשום אותה על הלוח או גבי גיליון ניר גדול):

אל תקבלו מוסכמות קיימות, לא בחברה ולא בתחומים אחרים. החברה צריכה לדעת להשתנות. חברה או מדינה שלא משתנה - מתנוונת. המציאות איננה מה שהיה לפני חמישים שנה. ואם יש משהו שצריך לייחד נוער - זו מרדנות נגד מוסכמות. לא מרדנות לשם מרדנות, אלא מרדנות לשם שינוי. קיימו את אשר ראוי לקיים, שנו את אשר ראוי לשנות, והרבה דברים דורשים שינוי.

- נשאל: מהן הציפיות של רבין מכם, בני הדור הצעיר? איזה תפקיד הוא הטיל עליכם?
- נסכם: יצחק רבין הטיל עליכם תפקיד משמעותי של הובלה ושל שינוי. הוא סמך עליכם שתדעו לזהות היטב אלו דברים ראוי לשמר ואילו דברים ראוי לשנות, הוא הניח שיש לכם יכולת לערער על מוסכמות, לחשוב על פתרונות ועל חלופות, שתזהו הזדמנויות ותסתכלו על המציאות ועל והאפשרויות לשפר אותה באופן שונה מזה של דור המבוגרים.

ב- 26.7.1994 במהלך טקס חתימת הסכם השלום עם ירדן אמר יצחק רבין:
אין לי נכסים, יש לי רק חלומות להוריש לדורות הבאים, עולם טוב יותר ומפויס יותר, עולם שנעים לחיות בו. אין זה הרבה מדי.

חלק ג – עיצוב חזון אישי הנוגע לעתידה של מדינת ישראל

משך הפעילות: 15–20 דקות

- נאמר: קודם לכן הזכרנו כמה מהאתגרים העומדים בפני החברה הישראלית ודיברנו על התפקיד שלכם, כילדים וכבני נוער, במעשים ובפעילות למען המציאות. ננסה להגשים את הציפיות ולצקת ליום החשוב הזה גם תוכן מעשי.
- נחלק לכל תלמיד צילום של הכרזה בגודל A4 (נספח ד') ונאמר: נבדוק כיצד אתם רואים את אופייה הרצוי של המדינה וננסה לברר מהו החזון האישי שלכם.
- נבקש מכל אחד מהתלמידים להתייחס לדף שקיבלו ולמלא אותו במלואו על פי השלבים הבאים:
 - להשלים את המשפט: "אם רק נדע איך להגיע..."
 - למקם בצד אחד מהקודקודים של המגן דוד את האתגר המטריד אותו ביותר (אתגר שמעסיק את הילד ברמה הבית ספרית, השכונתית קהילתית, העירונית וכיו"ב).
 - לשרטט בתוך המבוך את השביל המוביל לפתרון.

- למקם את הפתרון במרכז המגן דוד.
 - לכתוב מתחת למשפט "אם רק נדע איך להגיע" שתי דרכים שבאמצעותן ניתן להתמודד עם האתגר (אם יש תלמידים המתקשים לחשוב על פתרונות – ניתן לדון בסוגיה בפורום רחב יותר).
 - לכתוב באיזה אופן יכול התלמיד לסייע להתמודד עם האתגר (כיצד יוכל לקחת חלק בדרכים שהציע)
- למורה: עם תום הפעילות מומלץ לאסוף את כל הדפים ולתלות אותם על אחד מקירות הכיתה.

חלק ד - פעילות להרחבה – בין עמדות למעשים

משך הפעילות: 15–20 דקות

למורה, לפניך הצעה לפעילות הרחבה והמשך העוסקת במעורבות הלכה למעשה ובתועלת שבתרומה לקהילה ולחברה, הן במימד האישי הן במימד הקהילתי חברתי. פעילות המשך זאת מתאימה לשיעור חינוך או כחלק משיח על מעורבות אזרחית.

- נבקש מ-15 מתנדבים לעמוד בשורה במקביל ללוח.
- נקרא בין 8 ל-10 משפטי עמדות (נספח ד'). התלמידים שמסכימים עם העמדה יתבקשו לצעוד צעד קדימה. בסיום הקראת כל משפטי העמדות יבקש המורה משני תלמידים שצפו במתרחש לסמן בעזרת מדבקות את נקודת הסיום של כל תלמיד.
- המתנדבים יחזרו לנקודת המוצא.
- נקרא משפטי עשייה (נספח ד') שמתאימים / מתקשרים למשפטים הקודמים.
- מתנדבים שהמשפט נוגע / מתאים להם יצעדו צעד אחד קדימה, בהתאמה למשפטי העשייה.
- לאחר הקראת המשפטים יסמנו שני התלמידים שצפו במתרחש את הפער בין העמדות לבין העשייה, על-פי הסימונים שעל הרצפה.

אם יסתמן פער גדול בין הנקודה שאליה הגיעו התלמידים בתום סדרת השאלות

הראשונה לבין סדרת השאלות השנייה, נשאל:

- על מה מצביע הפער? (אי הלימה בין עמדה קוגניטיבית הצהרתית לבין עשייה בשטח, פעילות ממשית למען יצירת שינוי)
- האם הופתעתם לגלות שיש פער? הסבירו.
- מדוע לדעתכם קיים הפער?

- נאסוף את תשובות התלמידים ונדגיש שאין צורך להתבייש או להרגיש מבוכה / חוסר נוחות עם התוצאות. ייתכן כי הפער הזה נובע מגורמים שונים כמו חוסר זמן, חוסר אמונה ביכולת של היחיד להשפיע, סדרי עדיפויות וכו'.

אם יסתמן פער קטן בין הנקודה שאליה הגיעו התלמידים בתום סדרת השאלות

הראשונה לבין סדרת השאלות השנייה, נשאל:

- מה ניתן ללמוד מהתרגיל הקטן שביצענו?
- נחدد את המסר: ראינו שכאשר אכפת לנו מנושא כלשהו, אנו פועלים כדי לשנות ולשפר.
- נחשוב יחד: מהן לדעתכם התוצאות של התרגיל הזה בכיתות אחרות שבהן הוא מתקיים? נמקו. האם יש לדעתכם הבדלים?
- נסכם: לצערנו, גם כאשר מצב מסוים מציק וכואב לא תמיד אנחנו פועלים כדי לשנותו. ייתכן שאם נבין איזו תועלת אפשר להפיק ממעורבות ומעשייה למען הקהילה והחברה, עד כמה גם אנחנו וגם החברה יכולים להרוויח ולהתקדם - הדבר ידרבן אותנו להפגין אזרחות טובה ומעורבות.

חלק ה – העתיד בידיים שלנו

משך הפעילות: 15–20 דקות

- נשאל: האם יש תלמיד בכיתה שרוצה לשתף אותנו במקרה או בפעילות שעשה עבור אחרים שתרמה ויצרה שינוי כלשהו?
- נקשיב לתשובות ונסכם: במדינה דמוקרטית אזרחים שאכפת להם והם מבקשים להשפיע, יכולים לפעול כיחידים או בקבוצות כדי לשנות את מה שחשוב להם. גם אתם כתלמידים יכולים להיות אזרחים אכפתיים ולהשפיע על מה שקורה מסביבכם, למשל כקבוצה, דרך מועצת תלמידים או תנועת נוער, או אפילו כיחידים.
- אין ספק שהתרומה שלכם לחברה או לקהילה תהיה מאוד מורגשת – בין אם בסיוע לקשישים, באיסוף מצרכים לנזקקים, בניקוי חופים וכו'.
- ראינו שרבים מאיתנו מסכימים שצריך לעשות מעשה כדי לתרום ולשפר אך בפועל לא תמיד נוקטים בפעולה.
- בסרטון הבא נוכל לראות אילו עוד רווחים או תועלות ניתן להפיק מהיציאה לשטח ומנקיטת פעולה מעשית.

[.https://www.youtube.com/watch?v=xdjB0Kk9V28](https://www.youtube.com/watch?v=xdjB0Kk9V28)

- נחלק לכל תלמיד דף ועליו פסקה מספרו של ד"ר סוס (נספח ה'), עם תום הקריאה נשאל:

- על מה מדבר הקטע?
- מה אפשר להרוויח כאשר מחליטים 'לצאת ולעשות מעשה' (תכונות אופי, מידע חדש וכיו"ב)
- איזו מטרה הייתם רוצים להציב לעצמכם שניתן לחתור אליה באופן אישי או במסגרת הכיתה ובכך להשיג גם שינוי חיובי במציאות וגם חיזוק וגילוי של האופי הפרטי שלנו (מומלץ לעיין ברשימת האתגרים שציינו התלמידים בחלק ד' ולפעול על פי אותה רשימה)

• נסכם: באחד מנאומיו אמר יצחק רבין:

אין לי נכסים יש לי רק חלומות להוריש לדורות הבאים עולם טוב יותר, מפויס יותר עולם שנעים לחיות בו. אין זה הרבה מדי.
משפט זה מעביר מסר חשוב לכולנו – לחלום על הטוב, לחתור אליו, לפעול על מנת להשיג את הטוב ולזכור שהדבר ייטיב עם כולנו.

נספח א – תמונות מילדות ונערות

נספח ב' – כמה עובדות על יצחק רבין הילד והנער

- כבר בהיותו ילד היה על יצחק רבין לפתח חוש אחריות ועצמאות שכן הוריו נעדרו שעות רבות מהבית מאחר והיו עסוקים רוב הזמן בפעילות ציבורית והוא היה אח בכור לאחותו רחל הצעירה ממנו.

- הוא למד ב"בית חינוך לילדי העובדים" בתל אביב והיה חבר בתנועת הנוער העובד. בגיל 15 התקבל לבית הספר החקלאי "כדורי" בגליל התחתון.

- אולי תופתעו לדעת, שהמנהיג הגדול היה בצעירותו נער ביישן. רבים ממוריו ומחבריו תיארו אותו כנער ביישן וחרוץ מאוד שטיפח חלום להיות מהנדס מים, ובאמצעות הידע המקצועי שרכוש לתרום להתיישבות בארץ.

- חוש האחריות של יצחק רבין וחריצותו היו בין התכונות שהביאו אותו להיות התלמיד המצטיין במחזור שלו, ועל כן עם סיום לימודיו הוצעה לו מלגת לימודים אקדמיים בקליפורניה, באמצעותה יכול היה להגשים את חלומו הפרטי וללמוד הנדסת מים.

- יצחק רבין דחה את המלגה ואת יציאתו ללימודים עם פרוץ מלחמת העולם השנייה בשנת 1939 ובשל החובה שחש להיות חלק מההיערכות לקראתה בארץ ישראל. בתקופה זו כבר השקיע את רוב מרצו באימונים בארגון ה"הגנה", שאליו התגייס עם כמה מחבריו לבית הספר.

נספח ג' - ציטוטים מדבריו של יצחק רבין

1. תמיד רווחה בבית תחושת השליחות. אין אדם עובד רק כדי לספק את צרכי החומר. העבודה היא ערך בזכות עצמו... העסקנות... מילוי חובה לטובת הציבור. אחותי ואני ספגנו ערכים אלה.
2. אני, ככל צבר ישראלי שגדל בישראל, גדלתי בהכרה שבעצם קיומנו ומעשינו בארץ הננו מגשימים ומניחים יסוד למשהו גדול.

נספח ד' – אם אכפת לי אז אני עושה!?

עשייה	עמדה	
אני עושה ככל יכולתי על מנת להשקיע בלימודים	לימודים זה דבר חשוב, גם כי זה בונה את העתיד וגם כי זה מאפשר להגיע לידע חשוב בכל מיני נושאים	1
אני דואג למלא מים בכלים חד-פעמיים עבור בעלי חיים עזובים	כלבים וחתולים עזובים סובלים מאוד בקיץ	2
אף פעם לא אהיה חלק מחרם על ילדים ותמיד אשתדל למנוע חרם אם אהיה מודע לו	חרם על ילדים הוא דבר נורא	3
אף פעם איני זורק אשפה בשטח ציבורי, ואני פועל כדי שדברים כאלה לא יקרו פה (למשל - אעיר לילד/ה שזורק/ת אשפה במקום ציבורי)	מצב החופים בישראל הוא עגום – המון אנשים משאירים שם זבל אחריהם	4
אני מתעניין בחדשות וקורא / צופה בחדשות לפחות פעמיים בשבוע	במדינה דמוקרטית כמו ישראל חשוב להיות מודעים למה שקורה במדינה	5
אף פעם לא אלעג לשונה או לחלש ממני ואני פועל כדי שדברים כאלה לא יקרו פה	לעג לשונים ממך, בוודאי לחלש, זה דבר מזעזע	6
אני אף פעם לא אנהג באלימות כלפי ילד, וכאשר אהיה עד לאלימות אקרא למבוגר	אלימות בין ילדים בבית הספר, במסיבת כיתה, בכל מקום, היא משהו שאסור שיקרה	7
כאשר אני נוסע באוטובוס אני מיד מפנה את מקומי לטובת קשיש/ה	היחס לקשישים בישראל הוא לא מספיק מתחשב, הם אזרחים שחייבים לעזור להם	8
בטח שאני מכיר/ה את שיטת הבחירות בישראל	במדינה דמוקרטית כולם חייבים להבין איך פועלת המערכת השלטונית	9
הצגתי את עצמי כמועמד/ת למועצת תלמידים	יש דברים שאפשר לשפר בכיתה ובבית הספר	10

נספח ה'

בהצלחה! הגיע היום.

אתה יוצא למקומות נפלאים אז שלום.

עם רגליים בנעליים, עם שכל בראש

תמצא את הדרך שלך, אל תחשוש.

אתה יכול ויודע, מוכן ומזומן,

ואתה הוא זה שיחליט לאן.

תסתכל ברחובות מלפנים, מאחור,

יש רחוב שתחליט: "לא כדאי לי לבחור".

עם רגליים טובות, ועם שכל לחשוב,

תיזהר לא ללכת ברחוב קצת לא טוב.

אם בכלל לא תמצא אף רחוב שתאהב -

תעזוב את העיר ותצא למרחב.

אל שטח פתוח לאוויר ולרוח. שם קורים הדברים...

כשיקרה הדבר אל תפחד אל תזיע,

תמשיך ותלך ותראה שתגיע...

(מתוך: "אם יוצאים מגיעים למקומות נפלאים" מאת ד"ר סוס (בתרגומה של לאה נאור)